

доц. д-р ДЕСИСЛАВА СТОИЛОВА

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“, БЛАГОЕВГРАД

ПРИХОДИ ОТ ОБЛАГАНЕТО С ДАНЪК ВЪРХУ ДОБАВЕНАТА СТОЙНОСТ В СТРАНИТЕ ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

VAT REVENUES IN THE EU MEMBER STATES

Associate Prof. Dr. DESISLAVA STOILOVA

SOUTH-WEST UNIVERSITY "NEOFIT RILSKI", BLAGOEVGRAD

Abstract: This article is intended to study the dynamics of VAT revenues, calculated as percentage of the GDP and consolidated tax revenues in the EU (27) member states during the period 2000 - 2010. Analysis is focused on the changes in the standard rates, the differentiated taxation of essential goods and services in the member states and the impact of the economic and financial crisis on the VAT revenues.

The results show that tax revenues-to-GDP ratio in Bulgaria is amongst the lowest in the EU (27). At the same time Bulgaria reports nearly the highest VAT revenues, presented as a share of GDP and consolidated tax revenues. This is due to the fact that tax system in Bulgaria is extremely based on consumption.

Key words: value added tax, indirect taxes, direct taxes, tax system

Въведение

Данъкът върху добавената стойност (ДДС) е широкообхватен, многофазен, косвен данък върху потреблението, начисляван върху добавената стойност на стоките и услугите на всеки етап от тяхното производство и дистрибуция, който се калкулира в цените на продуктите и в крайна сметка се понася от крайния консуматор. Обикновено "добавената стойност" се определя като разликата между продажната цена на готовия продукт или услуга и покупната цена на суровините и материалите, вложени в неговото производство.

В основата си ДДС е **широко-обхватен данък**, който се прилага за всяка търговска активност, включваща производство и продажба на стоки и осигуряване на услуги. ДДС е **данък върху потреблението**, защото данъчната тежест се прехвърля и понася от крайния потребител. Ето защо данъкът върху добавената стойност е **косвен данък**, който се начислява, събира и администрира от лице, различно от

действителния носител на данъчната тежест. Същевременно ДДС предоставя предимство на държавата, осигурявайки приходи **незабележимо и анонимно**, защото в повечето случаи е калкулиран в цените и не се забелязва от крайния потребител. Същевременно ДДС има **регресивен характер** по отношение на доходите, поради което редица държави прилагат диференцирано облагане на стоките и услугите от първостепенно значение за населението.

Обикновено ДДС се събира посредством система от частични плащания като облага само добавената стойност **на всеки етап от процеса на производство и дистрибуция** на стоките и услугите. Прилаганият механизъм за начисляване, отчитане и внасяне на данъка дава възможност на всяко данъчно задължено лице да приспадне от ДДС, начислен и събран при продажбите, сумата на ДДС, която е платил при покупките на материали, стоки и услуги, необходими за неговата стопанска дейност. Благодарение на посочения механизъм данъкът е **неут-**

рален по отношение на крайните цени и няма кумулативен ефект, независимо от броя на осъществените обороти.

Основният недостатък на механизма на облагане с ДДС е **допълнителното отчитане**, което се изисква от производителите и търговците, които се намират в средата на веригата. Същевременно, посоченият недостатък е предимство от гледна точка на държавата, понеже по-голямата част от разходите по събиране и администриране на данъка се понася от данъчно задължените лица. Показателно е, че въпреки че ДДС е съпроводен с обременителна отчетност той си остава основен източник на данъчни приходи в страните от Европейския съюз.

Хармонизация на облагането с ДДС в Европейския съюз: кратка историческа ретроспекция

При създаването на Европейската общност данъчните системи на първите шест страни-членки включват различни форми на косвени данъци, повечето от които са т.нар. каскадни (или кумулативни) данъци. Прилаганите многофазни оборотни данъци често облагат действителната стойност на произведените стоки и услуги на няколко етапа от процеса на тяхното производство и дистрибуция, което затруднява определянето на реалната сума на данъка, включена в крайната цена на конкретния продукт или услуга. В резултат съществува възможност отделни страни-членки, инцидентно или преднамерено да субсидират износителите чрез надценяване на данъците, възстановими при износа. Ето защо, процесът на създаване на ефективен общ европейски пазар изисква възприемане на единна, неутрална и прозрачна система за облагане на потреблението на стоки и услуги в границите на Общността.

Въпреки че данъкът върху добавената стойност е въведен във Франция още в средата на 50-те години на миналия век, едва в края на 60-те години се

поставя началото на изградената в рамките на Европейския съюз обща система на облагане с ДДС. На 11 април 1967 г. са приети първите две директиви за данъка върху добавената стойност, които създават широкообхватен, нетен, многофазен косвен данък, който заменя всички останали данъци върху оборота, прилагани дотогава в страните-членки. Посочените директиви в същност полагат основите на общата рамка на системата и оставят на страните-членки да определят конкретните детайли по организацията на облагането с данък върху добавената стойност, като например обхвата на данъка, структурата на данъчните ставки и механизма за администриране и отчитане на данъка.

Едва през 1977 г., с приемането на **Шестата директива** (*Directive 77/388/EC*), се уеднаквява обхватът на ДДС **и се поставя началото на усилията за хармонизиране на законодателствата на страните-членки, уреждащи облагането с данък върху добавената стойност.** По този начин приходите от данъка върху добавената стойност, които представляват контрибуция на всяка страна-членка в бюджета на Общността, се изчисляват акуратно, справедливо и прозрачно. В контекста трябва да подчертаем, че редица страни-членки запазват и до днес някои привилегии и изключения, както от стандартния обхват на ДДС, така и по отношение на прилаганите данъчни ставки.

Създаването на общия пазар през 1993 г. доведе до премахване на митническият контрол на вътрешните граници. Ето защо, Европейската Комисия предложи преминаване от действащата дотогава система за облагане с ДДС, основана на отчитане **предназначението** на стоките, при която ефективното налагане и събиране на ДДС се осъществява по ставката, приложима в държавата на купувача, към ДДС система основана на отчитане **произхода** на стоките, при която ДДС се

налага и събира по ставката, приложима в държавата на продавача. Въпреки че системата, при която се отчита произхода на стоките дава възможност да се преодолеят фискалните граници в рамките на Европейския съюз, тя не е напълно приемлива за страните-членки, от една страна защото данъчните ставки варират значително в различните държави, а от друга страна поради липсата на адекватен отчетен механизъм за преразпределение на приходите от ДДС, така че да отразяват действителното потребление на стоки и услуги.

Ето защо, до момента на пълното уеднаквяване на организацията на облагането с ДДС в рамките на Европейския съюз се прилага **преходна система**, която поддържа различните фискални системи, но без наличие на граничен и митнически контрол. Преходната система е основана на произхода, когато се облагат продажбите на стоки и услуги на крайните потребители¹, а по отношение на транзакциите във връзка с покупко-продажби между данъчно задължени лица, все още се прилага ДДС системата основана на предназначението на облагаемите стоки и услуги.

След като повече от двадесет години Шестата директива представлява основата на общата система за облагане с ДДС в Европейския съюз, във връзка с последното разширяване от 01 януари 2007 г. тя е заменена от новата Директива 2006/112/ЕЕС, която има за цел повишаване на прозрачността, рационалността и простотата на данъчното облагане, без да е свързана със съществени изменения на действащата система за облагане с данък върху добавената стойност.

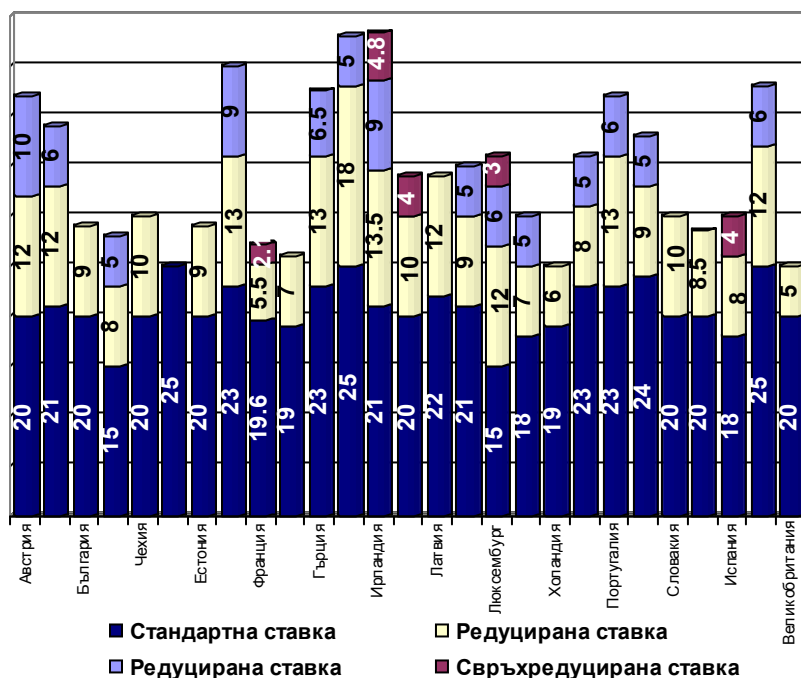
Данъчни ставки по ДДС в страните от ЕС (27)

¹ Изключения от общото правило са например покупката на нови превозни средства и дистанционните продажби.

Трябва да посочим, че въпреки усилията за хармонизация на облагането с косвени данъци в рамките на Европейския съюз, **ставките на ДДС варират широко в отделните държави-членки**. По принцип минималната стандартна ставка на данъка е 15%, но редица страни прилагат редуцирани данъчни ставки (по-ниски от 15%, но по-високи от 5%) и дори свръхредуцирани ставки (по-ниски от 5%) за стоките и услугите от първа необходимост. Въпреки че някои от старите членки на Общността прилагат едни от най-високите данъчни ставки като например Дания и Швеция (25%), Финландия, Португалия и Гърция (23%), Белгия и Ирландия (21%), Австрия, Италия и Великобритания (20%), повечето от тях са си запазили привилегиите да облагат с по-ниски, диференцирани ставки стоките и услугите от първа необходимост, като например хранителни и фармацевтични продукти, водоснабдяване, книги, вестници и периодика, селскостопански суровини, пътнически транспорт. Повечето от новите членки на ЕС (27), за разлика от България, също са успели да договорят подобни привилегии.

Необходимо е да подчертаем, че европейските директиви налагат определени стоки и услуги да бъдат **освободени от облагане с данък върху добавената стойност** (например пощенските услуги, медицинските услуги, кредитирането, застрахователните услуги, хазарта), докато други доставки могат да бъдат освободени по избор, в зависимост от нормативната регламентация във всяка отделна държава, като например сделките със земя и някои финансови услуги. Данъкът върху добавената стойност, платен при покупките, които се използват за извършване на освободени доставки не подлежи на възстановяване. По това освободените доставки се различават от тези, които се облагат с нулева ставка.

Фигура 1. Данъчни ставки по ДДС в ЕС (27)

Източник: VAT Rates Applied in the Member States of the European Union, European Commission, Taxation and Customs Union, Brussels, Belgium, 2011

Забележки: 1) Нулевите ставки не са отразени;
2) Данните са към 01 юли 2011 г.

Доставките, върху които се начислява нулева ставка са в същност облагаеми доставки, така че дават възможност за възстановяване на данъчен кредит. **Нулевата ставка** съществува в някои страни-членки като наследство от „старото“ данъчно законодателство, преди началото на усилията за хармонизиране организацията на облагане на потреблението на стоки и услуги в рамките на Европейския съюз. Подобно „наследство“ са и **свърхредуцираните ставки**. Въпреки изричните нормативни разпоредби, някои държави все още си запазват привилегиите да прилагат ставки, по-ниски от 5%. От казаното дотук става ясно, че за момента постигането на единна система за облагане с ДДС в рамките на ЕС изглежда доста трудна задача.

Разликата между данъчните ставки е оправдана първоначално чрез дефиниране на някои продукти като **„люксови“**, т.е. такива, които трябва да бъдат облагани с по-висок данъчен размер, докато други стоки и услуги са разглеждани като **„есенциални“** т.е. от първа необходимост, поради което следва да понесат по-ниска данъчна тежест. В някои случаи обаче, по-високите ставки продължават да се прилагат дълго след като посочения аргумент е изгубил валидността си. Например във Франция леките автомобили се облагат като луксови продукти с ДДС в размер на 33% чак до 80-те години на миналия век, когато повечето домакинства притежават поне един автомобил. Подобно противоречие съществува и до днес във Великобритания и Ирландия, където детските

облекла и обувки се облагат с нулева ставка, докато облеклото и обувките за

възрастни подлежат на облагане със стандартната данъчна ставка.

Таблица 1. Диференцирано облагане на някои стоки и услуги от първа необходимост в “старите” страни-членки на ЕС

Категории стоки и услуги Страна	Хранителни стоки	Водоснабдяване	Фармацевтични продукти	Медицинско оборудване за инвалиди	Пътнически транспорт	Книги	Вестници	Периодика	Селскостопански сувенири	Настояване в хотел
Австрия	RE	RE	RE		RE	RE	RE	RE	RE	RE
Белгия	RE	RE	RE	RE	RE	RE	Z	Z	RE	RE
Дания					EX		Z			
Финландия	RE		RE		RE	RE	Z	Z		RE
Франция	RE	RE	SR	RE	RE	RE	SR	SR	RE	RE
Германия	RE	RE		RE	RE	RE	RE	RE	RE	RE
Гърция	RE	EX	RE	RE	RE	RE	RE	RE	RE	RE
Ирландия	Z	EX	Z	Z	EX	Z	RE	RE	RE	RE
Италия	SR	RE	RE	SR	RE	SR	SR	SR	SR	RE
Люксембург	SR	SR	SR	SR	SR	SR	SR	SR	SR	SR
Холандия	RE	RE	RE	RE	RE	RE	RE	RE	RE	RE
Португалия	RE	RE	RE	RE	RE	RE	RE	RE	RE	RE
Испания	SR	RE	SR	RE	RE	SR	SR	SR	RE	RE
Швеция	RE				RE	RE	RE	RE		RE
Великобритания	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z		

Легенда: Z – нулева ставка (zero rate); SR – свръхредуцирана ставка (super reduced rate); RE – редуцирана ставка (reduced rate); EX – освободени от облагане (exempt)

Източник: VAT Directive 2006/112/EEC, Annex III

Забележки: Водоснабдяването в Гърция е освободено от облагане, ако се осигурява от публичните власти, а в Ирландия – от местните власти.

Както се вижда от данните в таблицата, **хранителните продукти** са обект на диференцирано облагане в почти всички стари членки на ЕС (с изключение на Дания). В Ирландия и Великобритания се прилага нулева ставка, в Испания, Италия и Люксембург – свръхредуцирана ставка, а останалите страни налагат редуцирана ставка за хранителните продукти. **Водоснабдяването** е освободено от облагане с данък върху добавената стойност в

Ирландия и Гърция, във Великобритания се облага с нулева ставка, в Люксембург – със свръхредуцирана ставка, а в Белгия, Германия, Испания, Франция, Италия, Холандия, Австрия и Португалия се прилагат редуцирани ставки. **Фармацевтичните продукти** се облагат с нулева ставка в Ирландия и Великобритания, със свръхредуцирани ставки в Испания, Франция и Люксембург, докато Белгия, Германия, Гърция, Италия, Холандия, Португалия и Финландия

прилагат редуцирани ставки. **Книгите** се облагат с нулева ставка в Ирландия и Великобритания, а **вестниците и периодичните издания** – в Ирландия, Белгия, Финландия и Великобритания. Преобладаващата част от останалите страни прилагат редуцирани ставки за тези печатни продукти. Повечето от старите страни-членки на ЕС прилагат редуцирани ставки за **настаняването в хотел, селскостопанските суровини и пътническият транспорт**. Испания, Италия и Люксембург прилагат свърхредуцирани ставки за услуги в сектора на **недвижимите имоти**, като например при изграждане, продажба и реновиране на нови жилища.

Трябва да посочим, че въпреки че стандартната ставка във Великобритания (20%) не е от най-високите в ЕС, списъкът с доставките, облагаеми с нулева ставка в тази държава е най-обширен и включва също така детско облекло и обувки, канализационни услуги, изграждане на жилищни сгради, доставка на мотоциклети и каски за тях, доставка на ботуши и каски за промишлеността, отглеждане и продажба на живи животни, семена, растения, дървета и т.н. Освен във Великобритания, едни от най-ниските стандартни ставки сред старите страни-членки се прилагат в Люксембург (15%), Испания (18%), Германия и Холандия (19%), Франция (19.6%). Въпреки този факт, в Люксембург се прилага свърхредуцирана ставка от 3% за всички стоки и услуги от първа необходимост, в Испания са налице 4%-на свърхредуцирана и 8%-на редуцирана ставка, в Германия действа редуцирана ставка в размер на 7%, Холандия прилага редуцирана ставка от 6%, а Франция използва свърхредуцирана и редуцирана ставка в размери съответно 2.1% и 5.5% за всички посочени стоки и услуги от първа необходимост.

С други думи, прилаганите нулеви, свърхредуцирани и редуцирани ставки в

старите страни-членки покриват почти изцяло всички стоки и услуги, консумацията на които е от първостепенно значение за населението. Същевременно прилагането на ставки, различни от стандартната е значително ограничено в новите страни-членки на Европейския съюз.

Въпреки че повечето от новите страни-членки прилагат сравнително високи стандартни ставки, като например 25% в Унгария, 24% в Румъния, 23% в Полша, 22% в Латвия, 21% в Литва, 20% в България, Чехия, Естония, Словения и Словакия, само Малта има привилегията да облага с нулева ставка няколко "есенциални" стоки и услуги, при все че прилага сравнително ниска стандартна ставка от 18%. Трябва да посочим, че Кипър използва най-ниската стандартна ставка от 15%, но въпреки това прилага редуцирани ставки от 5% и 8% за всички посочени стоки и услуги от първа необходимост. Същото е положението в Полша, Чехия и Словения, докато Словакия, Румъния, Литва, Латвия, Естония и Унгария прилагат редуцирани ставки само за ограничен кръг стоки и услуги. **Единствено България сред новите страни-членки не е успяла да договори прилагане на никакви редуцирани ставки, освен тази за настаняване в хотел, но само когато е част от организирано пътуване.**

Анализът на приложението на нулеви, свърхредуцирани и редуцирани ставки в страните от ЕС (27) показва, че старите страни-членки са в привилегирована позиция по отношение на данъчната тежест върху стоките и услугите от първа необходимост, в сравнение с новите страни-членки на Общността. Ситуацията е още по-тежка ако се вземе предвид и значителната разлика в равнището на доходите между новите и старите страни-членки на Европейския съюз.

Таблица 2. Диференцирано облагане на някои стоки и услуги от първа необходимост в “новите” страни-членки на ЕС

Категории стоки и услуги Страна	Хранителни стоки	Водоснабдяване	Фармацевтични продукти	Медицинско оборудване за инвалиди	Пътнически транспорт	Книги	Вестници	Периодика	Селскостопански сувенири	Настаняване в хотел
България										RE
Кипър	RE	RE	RE	RE	RE	RE	RE	RE	RE	RE
Чехия	RE	RE	RE	RE	RE	RE	RE	RE	RE	RE
Естония			RE	RE		RE	RE	RE		RE
Унгария			RE	RE		RE	RE	RE		RE
Латвия			RE	RE	RE	RE				RE
Литва			RE	RE		RE				RE
Малта	Z	Z	Z	RE	Z	RE	RE	RE		RE
Полша	RE	RE	RE	RE	RE	RE	RE	RE	RE	RE
Румъния			RE	RE		RE	RE	RE		RE
Словакия			RE	RE	Z	RE				
Словения	RE	RE	RE	RE	RE	RE	RE	RE	RE	RE

Легенда: Z – нулева ставка (*zero rate*); SR – свръхредуцирана ставка (*super reduced rate*); RE – редуцирана ставка (*reduced rate*); EX – освободени от облагане (*exempt*)

Източник: VAT Directive 2006/112/EEC, Annex III

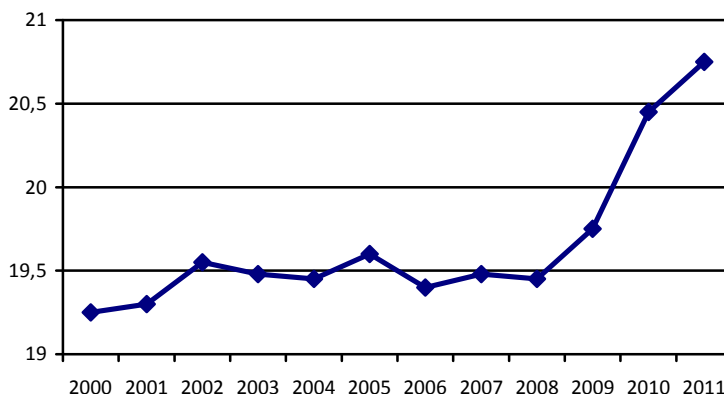
Приходи от ДДС в страните от ЕС (27)

Икономическата и финансова криза оказва съществено влияние върху приходите от ДДС в страните от ЕС (27). С цел осигуряване на данъчни приходи, средната стойност на стандартната ставка на данъка върху добавената стойност в Общността регистрира повишение с 2.5% в рамките на последните три години. Тринадесет страни-членки са повишили стандартната ДДС ставка в периода 2009-2011 г. Най-съществено е увеличението в Унгария и Румъния – с 5%, Латвия и Гърция повишават прилаганата стандартна ставка с 4%, увеличението в Литва е с 3%, а в Естония, Португалия и Испания – с 2%, Великобритания отчита нарастване от 2.5%, а

Чехия, Словакия, Полша и Финландия са покачили стандартната ставка с 1%.

Измерени като относителен дял от брутния вътрешен продукт, приходите от облагане с данък върху добавената стойност в Европейския съюз (27) не показват значителна динамика в периода 2000 – 2010 г. Стойностите на този показател се колебаят в границите 6.7% – 7.0%, като достигат най-ниското си равнище през 2009 г., главно поради влиянието на световната икономическа и финансова криза. Сравнително умерения спад в стойностите на анализирания показател се дължи на паралелното увеличаване на ставките на данъка върху добавената стойност и намаляване на икономическата активност, брутния вътрешен продукт и продажбите на стоки и услуги.

Фигура 2. Динамика на средната стандартна ДДС ставка в ЕС (27) (2000 – 2011 г.)

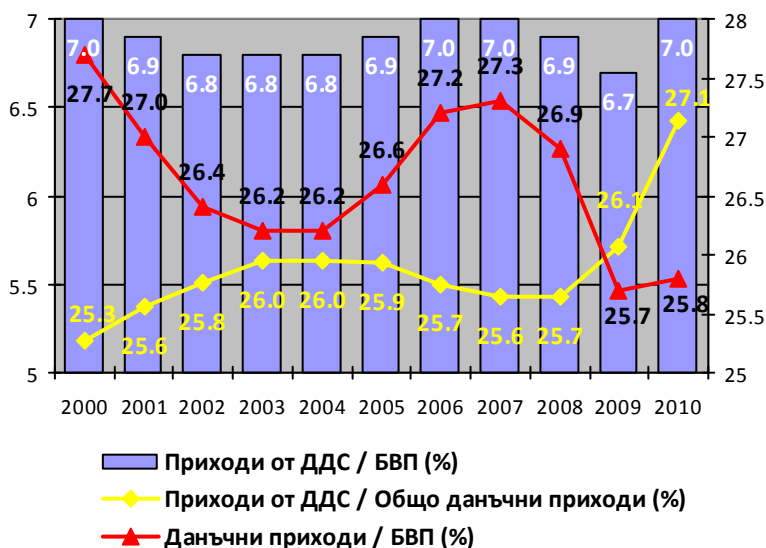

Източник: Eurostat, Taxation Trends in the European Union, 2011

Интересна тенденция, която се наблюдава в периода 2008 – 2010 г. е значителното увеличаване на приходите от облагане с ДДС в Европейския съюз (27), измерени като относителен дял от общата сума на данъчните приходи, паралелно със същественото редуциране на общата сума на данъчните приходи, представени като дял от brutния

вътрешен продукт. Това означава, че е налице прехвърляне на данъчната тежест към облагането с косвени данъци и по-конкретно към облагането с ДДС, който се превръща в основен източник на приходи за публичния сектор в условията на икономическа и финансова криза.

Фигура 3. Динамика на приходите от ДДС в ЕС (27) (2000 – 2010 г.)

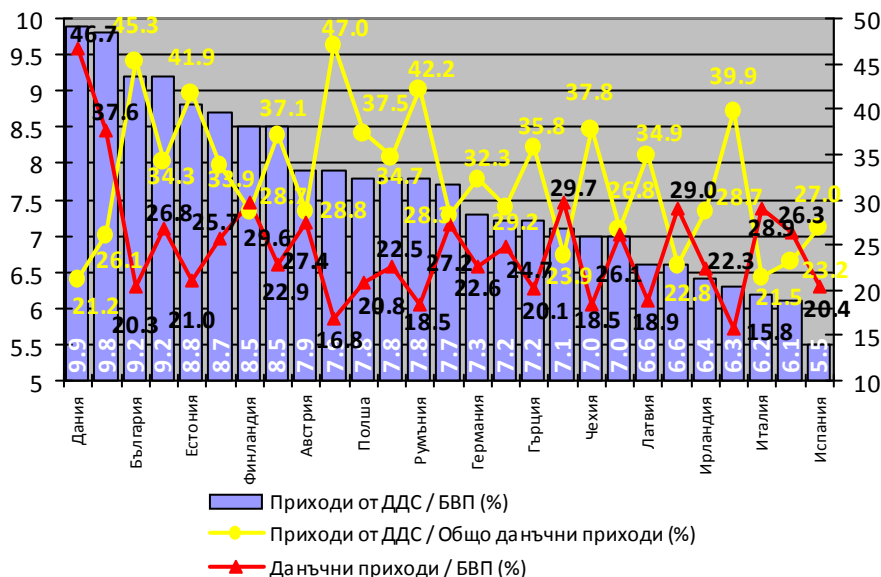

Източник: Евростат

През 2010 г. посредством данъчното облагане в бюджетите на страните от ЕС (27) се акумулират 25.8% от БВП, а посредством ДДС – 7.0% от БВП. Поради различните данъчни ставки, приходите от облагането с данък върху добавената

стойност варират значително в отделните страни. Най-значителни стойности на приходите от ДДС спрямо БВП са регистрирани в Дания (9.9%) и Швеция (9.8%) паралелно с високото общо ниво на облагане в тези две страни.

Фигура 4. Приходи от ДДС в страните от ЕС (27), 2010 г.

Източник: Евростат

Веднага след тях се нареждат България и Кипър, където посредством ДДС в бюджета се акумулират 9.2% от БВП. Също така високи са стойностите на приходите от ДДС, измерени като дял от БВП в Естония (8.8%), Унгария (8.7%), Финландия и Словакия (8.5%), Австрия и Литва (7.9%), Полша, Португалия и Румъния (7.8%), както и в Малта (7.7%). Близки до средната стойност за ЕС (27) са приходите от ДДС в Германия (7.3%), Холандия и Гърция (7.2%), Белгия (7.1%), Чехия и Франция (7.0%). Най-ниски равнища на приходите от ДДС, измерени като дял от БВП са отчетени в Латвия и Великобритания (6.6%), Ирландия (6.4%), Словения (6.3%), Италия (6.2%), Люксембург (6.1%) и Испания (5.5%).

Трябва да отбележим, че поради прилагането на нулеви, свърхредуцирани и

редуцирани ставки при облагане на основните стоки и услуги от първа необходимост десет от общо пет-надесетте стари страни-членки отчитат стойности на приходите от ДДС, измерени като дял от БВП, около или под средните за ЕС (27). Същата тенденция се наблюдава и при относителната тежест на приходите от ДДС в консолидираните данъчни приходи. Данъкът върху добавената стойност осигурява най-висок дял от данъчните приходи в Литва (47.0%) и България (45.3%), следват Румъния (42.2%), Естония (41.9%), Словакия (39.9%), Чехия (37.8%), Полша (37.5%) и Словакия (37.1%). На другия край на скалата са страни като Италия (21.5%), Великобритания (22.8%) и Люксембург (23.2%), които облагат със ставки, доста по-ниски от стандартната, доставките на голяма част от стоките и услугите от първа

необходимост. Специално изключение е случаят на Дания, в която преобладаващата част от социалните разходи се финансират от данъците върху доходите и затова в страната е отчетено най-високо равнище на приходите от преки данъци като процент от БВП и най-ниското равнище на приходите от ДДС като процент от консолидираните данъчни приходи.

Основни изводи и препоръки

В резултат на световната икономическа и финансова криза през последните три години данъчните приходи в ЕС (27) намаляват. Най-значителен спад в приходите от данъци, измерени като дял от БВП е отчетен в периода 2008-2009 г., като стойностите на този показател през 2009 г и 2010 г. достигат най-ниската точка за целия анализиран период 2000 – 2010 г.

През 2010 г. посредством ДДС в бюджетите на страните от ЕС (27) се акумулират средно 7.0% от БВП и 27.1% от общата сума на данъчните приходи. Въпреки възприетата единна система за облагане с ДДС в рамките на ЕС (27), поради възможностите за прилагане на диференцирани ставки при облагане на стоки и услуги от първа необходимост, приходите от този данък варират значително в отделните страни. Трябва да отбележим, че десет от общо петнадесетте стари страни-членки отчитат стойности на приходите от ДДС, измерени като дял от БВП, около или под средните за ЕС (27). Същата тенденция се наблюдава и при относителния дял на приходите от ДДС от консолидираните данъчни приходи. Поради по-ограниченото

прилагане на ставки, различни от стандартната, новите страни-членки отчитат значително по-високи от средните стойности на този показател в рамките на ЕС (27).

Измерена като дял от brutния вътрешен продукт, данъчната тежест в България през 2010 г. е една от най-ниските в ЕС (27). Същевременно през периода на преход от планова към пазарно ориентирана икономика българската данъчна система претърпява кардинална трансформация от подоходен, през хибриден, към екстремно потребителски тип. През последното десетилетие тежестта на данъчното облагане в нашата страна в значителна степен е концентрирана върху потреблението на стоки и услуги, докато в преобладаващата част от страните от Европейския съюз са възприети данъчни системи от хибриден тип, при които приходите от преки и косвени данъци формират относително равен дял от консолидираните данъчни приходи.

В резултат на последователно провежданата политика на постепенно прехвърляне на данъчната тежест от преките към косвените данъци, през 2010 г. България е на едно от първите места сред страните членки на Европейския съюз (27) по относителен дял на приходите от ДДС съответно от brutния вътрешен продукт и консолидираните данъчни приходи. Нещо повече, основните фактори, определящи екстремно потребителския характер на българската данъчна система остават непроменени и през 2011 г., което влиза в противоречие с принципите на хоризонтална и вертикална справедливост на данъчното облагане.

Използвана литература:

1. European Commission, Taxation and Customs Union, VAT Rates Applied in the Member States of the European Union, Brussels, Belgium, 2011
2. Eurostat, Taxation Trends in the European Union, 2011
3. Eurostat. Statistics, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>
4. Eurostat. Data Explorer, <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/>
5. Министерство на финансите на РБ, категория Бюджет/Статистика и категория Данъчна политика/Данъчна политика в цифри, www.minfin.bg
6. Стоилова, Д., Икономика на публичния сектор, БОН, Благоевград, 2008 г.